

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **M. M.**

skazanego za przestępstwo określone w art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.
i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 26 września 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 13 listopada 2017 r., sygn. akt IV Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 27 lutego 2017 r., sygn. akt II K [...],

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W., wyrokiem z dnia 27 lutego 2017 r., sygn. akt: II K [...] uznał, między innymi, M. M. za winnego:

- przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 7 wyroku);

- ciągu przestępstw z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. oraz z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., za które – przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. – skazał go na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 8 wyroku).

Następnie Sąd wymierzył temu oskarżonemu karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 9 wyroku) oraz, na podstawie art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., orzekł obowiązek naprawienia szkody, poprzez zapłatę na rzecz pięciu pokrzywdzonych odpowiednich kwot (pkt 13 wyroku).

Jednocześnie, na podstawie art. 62 § 1 i 3 k.p.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. umorzył wobec oskarżonego postępowanie o cztery czyny, zarzucone w pkt. XXXVIII, XLI, XLII i XLIII aktu oskarżenia, przyjmując, że stanowią one wykroczenia z art. 122 § 1 k.w. (pkt. 18-21 wyroku) oraz uniewinnił oskarżonego od czynu zarzuconego w pkt. LV aktu oskarżenia (pkt 30 wyroku).

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 13 listopada 2017 r., sygn. akt: IV Ka [...], wydanym po rozpoznaniu apelacji prokuratora, obrońcy oskarżonego M. M. oraz jednego z oskarżonych, zmienił zaskarżony wyrok, przy czym w odniesieniu do M. M. w ten sposób, że:

- przyjął, że czynów przypisanych w pkt. 8 wyroku Sądu I instancji oskarżony dopuścił się działając w krótkich odstępach czasu i w podobny sposób, zaś wysokość szkody w postaci wartości skradzionych przedmiotów ustalił na kwotę 3127,07 zł (pkt II i IV wyroku);

- w zakresie czynu przypisanego w pkt. 7 wyroku Sądu I instancji – przyjął, że oskarżony dopuścił się go w nieustalonym dniu października 2009 roku, nie wcześniej, niż 14 października 2009 r. (pkt III wyroku);

Ponadto, Sąd Okręgowy na podstawie art. 46 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego M. M. obowiązek naprawienia szkody, poprzez zapłatę na rzecz dalszych trzech pokrzywdzonych odpowiednich kwot (pkt. VII wyroku lit. b oraz lit. e). W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (pkt VIII).

Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżył kasacją obrońca skazanego M. M.. Skarżący zarzucił:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania karnego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., poprzez zupełnie dowolną, przekraczającą wskazania wiedzy, doświadczenia życiowego i zasady prawidłowego rozumowania ocenę zgromadzonych dowodów oraz oparcie zaskarżonego wyroku na wybiórczo poczynionym materiale dowodowym, a to oparcie zaskarżonego wyroku

na niespójnych i niekonsekwentnych wyjaśnieniach M. G., przy jednoczesnym braku odniesienia do pozostałych dowodów, które wykluczają udział oskarżonego w zarzucanym czynie, w szczególności, iż Sąd wskazuje, że zeznania świadka J. B., na których Sąd również oparł ustalenia w zakresie sprawstwa, muszą być oceniane z dużą ostrożnością z uwagi na to, że świadek aby uzyskać odpowiedni wymiar kary, przedstawił zdarzenia i udział innych osób w tych zdarzeniach niezgodnie z rzeczywistością, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego poprzez uznanie oskarżonego winnym zarzucanych mu czynów;

2. rażące naruszenie przepisów postępowania karnego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 5 § 2 k.p.k., 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., poprzez zupełnie dowolną, przekraczającą wskazania wiedzy, doświadczenia życiowego i zasady prawidłowego rozumowania ocenę zgromadzonych dowodów, oraz oparcie zaskarżonego wyroku na niepełnym materiale dowodowym, a to wobec przyjęcia przez Sąd, iż wyjaśnienia M. G. oraz zeznania J. B. są wiarygodne w zakresie obciążającym M. M., a ponadto rażące naruszenie zasady domniemania niewinności i obowiązek udowodnienia faktów niekorzystnych dla oskarżonego ponad wszelką wątpliwość, poprzez uznanie, iż zmieniane wielokrotnie wyjaśnienia M. G., mogą stanowić dowód wiarygodny, pozwalający na uznanie oskarżonego winnym zarzucanych mu czynów;

3. rażące naruszenie przepisów postępowania karnego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to 457 § 2 (powinno być – § 3 k.p.k. – uwaga SN) przez nierozważenie i nieustosunkowanie się przez Sąd Okręgowy do wszystkich zarzutów i wniosków apelacyjnych oskarżonego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, co miało istotny wpływ na treść wyroku;

4. rażące naruszenie art. 37b k.k. w zw. z art. 53 k.k. w zw. z art. 4 § k.k. poprzez niezastosowanie i wymierzenie oskarżonemu kary niewspółmiernie surowej w stosunku do przesłanek stypizowanych w tych przepisach, podczas gdy dotychczasowy tryb życia oskarżonego, jego właściwości i warunki osobiste, pozwalają przyjąć, iż wystarczającą karą dla zrealizowania celów zapobiegawczych i wychowawczych byłaby kara mieszana.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uniewinnienie oskarżonego M. M. od zarzucanego mu czynu, a to wobec uznania oczywistej niesłuszności skazania, względnie – o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie, jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co upoważniało Sąd Najwyższy do jej oddalenia na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zarzuty opisane w pkt. 1 i 2 kasacji mają zbieżny charakter, co uzasadnia łączne odniesienie się do nich. Sposób ich sformułowania, wyrażający się poprzez wskazanie, jako rzekomo naruszonych, przepisów art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., treść zarzutów oraz motywacyjna część skargi już *prima facie* dowodzą, że intencją obrony było doprowadzenie do rozpoznania niedopuszczalnego w postępowaniu kasacyjnym zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych. Powiązanie omawianych zarzutów z rozstrzygnięciem Sądu II instancji ma charakter wyłącznie pozorny, o czym świadczy stwierdzenie zawarte na s. 7 *in princ.* kasacji, zgodnie z którym Sąd odwoławczy miał „powielić błędne rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego” oraz „bezkrytycznie przyjąć za Sądem Rejonowym, że wyjaśnienia współoskarżonego M. G. oraz zeznania świadka J. B. zasługują na wiarę”. Dowodzi to, że skarżący kwestionuje wyłącznie – zaaprobowane przez Sąd odwoławczy co do zasady w całości – oceny Sądu I instancji wskazujące, że M. M. dopuścił się prawomocnie przypisanych mu przestępstw.

W tym zakresie jedynie przypomnieć można skarżącemu, że – wbrew twierdzeniom zawartym kasacji – Sąd odwoławczy wyjaśnił zmianę postawy procesowej współoskarżonego M. G. na dalszych etapach postępowania sądowego. Ocena obu Sądów (s. 95 motywów SR; s. 43-44 motywów SO), że powodem takiego stanu rzeczy było nagranie przez E. M. (małżonkę M. M.) rozmowy z M. G., która następnie została włączona w poczet materiału dowodowego, podczas której nagrywająca dążyła do sprowokowania swojego

rozmówcy i uzyskania nie tylko wypowiedzi korzystnych dla M. M., lecz również obciążających J. B., jest w pełni trafna, korespondująca z wyjaśnieniami M. G. oraz E. M. i z pewnością spełnia wymogi, jakie w tym zakresie stawia art. 7 k.p.k. Analiza przeprowadzona w tym zakresie przez Sąd Okręgowy świadczy ponadto o rozpoznaniu odpowiadającego jej zarzutu sformułowanego w apelacji obrońcy M. M..

Nie budzi także wątpliwości oparcie się Sądu I instancji na zeznaniach świadka J. B.. Wbrew sugestii zawartej w nadzwyczajnym środku zaskarżenia, Sąd Rejonowy nie pominął zmiennej postawy procesowej tego świadka w toku postępowania przygotowawczego w zależności od okoliczności, które miały miejsce. Przyjął więc – i trafność tej oceny także nie nasuwa wątpliwości – że wypowiedzi świadka J. B. nie mogą stanowić wyłącznego i decydującego dowodu, na podstawie którego można by było czynić jednoznaczne ustalenia stanu faktycznego. Zeznania świadka J. B. w zakresie obejmującym rolę M. M. zostały uznane za dokładne, stanowcze i logiczne także dlatego, że relacja tego świadka korespondowała, między innymi, z wyjaśnieniami M. G. oraz wykazami połączeń telefonicznych. Wszystkie te okoliczności rozważył Sąd odwoławczy, o czym świadczą syntetyczne stwierdzenia zamieszczone na s. 45 pisemnych motywów wyroku. Zawarta w kasacji argumentacja, sprowadzająca się wyłącznie do kwestionowania sposobu weryfikacji zeznań świadka J. B. na podstawie wyjaśnień oskarżonego M. G., oparta została na nietrafnym założeniu o niewiarygodności tych ostatnich depozycji. Ta zaś hipoteza skarżącego – z przyczyn opisanych wcześniej – nie znalazła potwierdzenia.

W tym stanie rzeczy nie sposób uznać, jakoby orzekające w sprawie Sądy bezpodstawnie nie rozstrzygnęły niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego (art. 5 § 2 k.p.k.), naruszając tym samym zasadę obiektywizmu (art. 4 k.p.k.). Podnoszone przez skarżącego wątpliwości mają bowiem charakter wyłącznie pozorny, pozostając „wątpliwościami” strony, a nie orzekających w sprawie Sądów. Zarzutu obrazy art. 5 § 2 k.p.k. nie można utożsamiać z obowiązkiem rozstrzygania wszelkich i każdych wątpliwości na korzyść oskarżonego i przyjęcia wersji zdarzenia najbardziej dla niego korzystnej. W art. 5 § 2 k.p.k. chodzi bowiem tylko o wątpliwości „nadające się usunąć” zaś

organy procesowe mają obowiązek ustalenia nie tej najbardziej korzystnej dla oskarżonego wersji zdarzenia, tylko takiej, która ma najpełniejsze oparcie w zgromadzonym i uznanym za wiarygodny materiale dowodowym. Naruszenie przepisu art. 5 § 2 k.p.k. zachodzi jedynie wówczas, gdy po rozważeniu w równym stopniu okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego, ujawnionych w toku rozpoznania sprawy, po uwzględnieniu wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, istnieją nadal co najmniej dwie równie prawdopodobne wersje wydarzeń, a sąd, wbrew dyspozycji przywołanego przepisu dokonuje ustaleń według wersji mniej korzystnej. Tego rodzaju okoliczności nie miały w sprawie miejsca.

W sprawie nie wchodziło w grę również naruszenie art. 410 k.p.k. Sąd odwoławczy, w zakresie objętym następnie zarzutami z pkt. 1 i 2 kasacji, nie zmienił bowiem zaskarżonego wyroku co do istoty, nie czynił własnych ustaleń faktycznych i nie dokonywał ponownej, własnej oceny dowodów.

Nietrafny jest również, bliżej nieumotywowany w uzasadnieniu, zarzut z pkt. 3 kasacji. Należy wprawdzie zaznaczyć, że pisemne motywy Sądu odwoławczego w zakresie odnoszącym się do oskarżonego M. M. mają charakter relatywnie zwięzły. Z faktu tego nie sposób jednak wywodzić, by Sąd ten nie podał, czym kierował się wydając zaskarżony wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne, uchybiając w ten sposób prawu strony do poznania motywów rozstrzygnięcia.

W odniesieniu do zarzutu z pkt. 4 kasacji, należy wskazać, że zakazu wynikającego wprost z art. 523 § 1 zdanie 2 k.p.k., a więc kwestionowania współmierności wymierzonej kary, nie da się ominąć w drodze podniesienia zarzutu rażącego naruszenia art. 53 k.k. Przepis ten nie zawiera bowiem unormowania stanowczego, zaś zawarte w nim dyrektywy i przesłanki podlegają ocenie w ramach swobodnego uznania sędziego. Sprawia to, że podważanie ocen dokonanych w tej sferze nie jest możliwe w ramach zarzutu naruszenia prawa materialnego, a wyłącznie – zarzutu określonego w art. 438 pkt 4 k.p.k. formułowanego na etapie postępowania odwoławczego.

Również wynikająca z art. 37b k.k. instytucja kary mieszanej (łączonej) ma charakter fakultatywny, co oznacza, że zaniechanie jej zastosowania nie może stanowić obrazy prawa materialnego.

Z wyżej przedstawionych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.